

Ćwiczenia 2

Wycena lokat
Metoda ceny nabycia
(metoda kosztu),
omówienie zagadnienia na
przykładach praktycznych

Krótkoterminowe
aktywa finansowe
KAF

Lokaty krótkoterminowe „LCM”

Informacja o osiągniętym zysku przez podmiot, w którym inwestor posiada lokatę:

Inwestor nie księguje.

Deklaracja wypłaty dywidend:

Inwestor księguje: Dt należności finansowe, Ct przychody finansowe.

Wypłata dywidend:

Inwestor księguje: Dt środki pieniężne 81%, Dt podatek dochodowy 19%, Ct należności finansowe.

A Pierwsza wycena bilansowa lokaty krótkoterminowej po nabyciu:

cena rynkowa < cena nabycia

Inwestor księguje: Dt koszty finansowe, Ct KAF (odpisy aktualizujące KAF),

Następna wycena po nabyciu:

cena rynkowa > cena nabycia

Inwestor księguje: Dt KAF (odpisy aktualizujące KAF), Ct przychody finansowe (tylko do wysokości wcześniej odpisanych kosztów)

B Pierwsza wycena bilansowa lokaty krótkoterminowej po nabyciu:

cena rynkowa $>$ cena nabycia

Inwestor nie księguje

Następna wycena po nabyciu:

cena rynkowa $<$ cena nabycia

Inwestor księguje: Dt koszty finansowe, Ct KAF (odpisy aktualizujące KAF),

Przykład 1

Jednostka K będąca inwestorem nabyła w danym roku obrotowym po 10 % udziałów w spółkach A i B.

Zakwalifikowała je do lokat krótkoterminowych (KAF). Cena nabycia udziału w spółce A wyniosła 20000, a w spółce B 25000. Spółka A i B oświadczyły, iż za poprzedni rok wygospodarowały zysk netto:

spółka A = 15000,

spółka B=21000.

Nie księgujemy

Spółki A i B zadeklarowały cały zysk na dywidendy.

teraz można księgować stosownie do
posiadanych udziałów

$$10\% \times 15000 + 10\% \times 21000 = 3600$$

Dt	należności finansowe	3600
Ct	przychody finansowe	3600

Spółka A i B wypłaciły dywidendę

$3600 \times 19\% = 684$ -> podatek dochodowy od dywidendy

Dt	Środki pieniężne 2916
Dt	Podatek dochodowy 684
Ct	Należności finansowe 3600

Na koniec roku obrotowego K stwierdził, że obecnie wartość rynkowa udziałów w A wynosi 16800 zł, a w B dalej 25000.

	Cena nabycia	Cena rynkowa
Spółka A	20000	16800
Spółka B	25000	25000

Spadek wartości lokaty krótkoterminowej w A o 3200
księgujemy u inwestora:

Dt koszty finansowe

Ct krótkoterminowe aktywa finansowe (lub: odpisy aktualizujące krótkoterminowe aktywa finansowe)

W następnym okresie bilansowym inwestor K stwierdził że cena rynkowa udziałów w spółce A wzrosła i wynosi obecnie 21000 a w B dalej 25000.

	Cena nabycia	Cena rynkowa
Spółka A	20000	21000
Spółka B	25000	25000

Uwaga: cena rynkowa wynosi 21000, ale zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny nie księgujemy powyżej ceny nabycia 20000, wzrost wartości udziałów może być zaksięgowany jedynie do wysokości wcześniejszego spadku (czyli tak aby cena rynkowa była równa cenie nabycia z roku bazowego), zatem nastąpił tu wzrost wartości udziałów o 3200 zł, zaksięgujemy to jako:

Dt: krótkoterminowe aktywa finansowe (lub Odpisy aktualizujące krótkoterminowe aktywa finansowe) 3200

Ct: przychody finansowe w kwocie 3200

Przykład 2

Jednostka A nabyła udziały, które zakwalifikowała do lokat krótkoterminowych w cenie 2000 zł. Wartość rynkowa tych udziałów w momencie pierwszej wyceny bilansowej wyniosła 2050 zł. W następnym roku wartość tych udziałów wyniosła 1900 zł. Natomiast w momencie trzeciej wyceny ich wartość rynkowa wzrosła do kwoty 2020 zł. W czwartej wycenie cena rynkowa wyniosła 1990 zł, po czym nastąpiła sprzedaż tej lokaty.

Sp. 2000 Dt KAF

1. Pierwszej zmiany nie księgujemy,
2. $2000 - 1900 = 100$ (Dt koszty finansowe/ Ct odpisy aktualizujące KAF),
3. $2000 - 1900 = 100$ (Dt odpisy aktualizujące KAF/ Ct przychody finansowe),
4. $2000 - 1990 = 10$ (Dt koszty finansowe/ Ct odpisy aktualizujące KAF),
5. 1990 Dt należności i 10 koszty finansowe/ 2000 Ct KAF)

Saldo Ct na odpisach aktualizujących KAF => 10 (Dt odpisy aktualizujące KAF/ Ct przychody finansowe)

strata na sprzedaży => 10

Przykład przeszacowania aktywów krótkoterminowych do długoterminowych

- Spółka A kupiła na początku roku 500 akcji spółki notowanej na giełdzie po 12 zł za sztukę, kwalifikując je jako inwestycję krótkoterminową. Przy zakupie spółka A poniosła koszty prowizji biura maklerskiego w wysokości 3 proc. transakcji.
- Spółka A stosowała przepisy ustawy o rachunkowości. Na dzień bilansowy cena rynkowa akcji wyniosła 8 zł za akcję. W następnym roku spółka A zdecydowała o przekwalifikowaniu inwestycji w akcje do inwestycji długoterminowych i na ten dzień cena rynkowa wynosiła 10 zł za akcję.

Zakup akcji za 6000 zł + prowizja 180 zł spółka ewidencjonuje je w swoich księgach w wartości 6180 zł:

- Dt Krótkoterminowe aktywa finansowe - akcje spółki B: 6180,
- Ct Rachunek bieżący: 6180.

Spadek kursu akcji do poziomu 8 zł za sztukę - wycena na dzień bilansowy według wartości rynkowej, ponieważ jest ona niższa niż cena nabycia 6180 - 4000 = 2180 zł:

- Dt Koszty finansowe: 2180,
- Ct Krótkoterminowe aktywa finansowe - akcje spółki B: 2180.

Przekwalifikowanie posiadanych akcji do inwestycji długoterminowej. Na dzień przekwalifikowania akcje na rynku były warte 5000 zł, zaś ich wartość księgową jedynie 4000 zł, dlatego w myśl ustawy o rachunkowości wycenia się je w wartości księgowej:

- Dt Długoterminowe aktywa finansowe - akcje spółki B: 4000,
- Ct Krótkoterminowe aktywa finansowe - akcje spółki B: 4000.

Podstawa prawna:

- art. 3, art. 28 ust. 1 pkt 5, art. 35 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn.zm.),

- § 2, 14 i 15 rozporządzenia Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. Nr 149, poz. 1674 z późn.zm.).

Długoterminowe
aktywa finansowe
DAF

Lokaty długoterminowe metoda „przeceny”

A Pierwsza wycena lokaty długoterminowej po nabyciu

cena rynkowa < cena nabycia

Inwestor księguje: Dt koszty finansowe, Ct DAF (odpisy aktualizujące DAF)

Następna wycena po nabyciu:

cena rynkowa > cena nabycia

Inwestor księguje: Dt DAF (odpisy aktualizujące DAF), Ct przychody finansowe (do wysokości wcześniej odpisanych kosztów), Ct kapitał z aktualizacji wyceny (powyżej ceny nabycia),

B Pierwsza wycena lokaty długoterminowej po nabyciu

cena rynkowa > cena nabycia

Inwestor księguje: Dt DAF (odpisy aktualizujące DAF), Ct kapitał z aktualizacji wyceny,

Następna wycena po nabyciu:

cena rynkowa < cena nabycia

Inwestor księguje: Dt kapitał z aktualizacji wyceny (do wysokości wcześniej zaksięgowanego kapitału), Dt koszty finansowe, Ct DAF (odpisy aktualizujące DAF)

Przykład 3

Jednostka X będąca inwestorem posiada akcje Y, które nabyła za 21000 zakwalifikowane do długoterminowych aktywów finansowych (DAF).

A. Pierwsza wycena po nabyciu 17000 (spadek wartości)

Księgujemy:

Dt	koszty finansowe	4000
Ct	DAF(odp. akt. DAF)	4000

W następnym okresie wzrost wartości do 22000.

Dt	DAF (odp. akt. DAF)	5000
Ct	przychody finansowe	4000
Ct	Kapitał z aktualizacji wyceny	1000

Przykład 4

Jednostka A nabyła udziały, które zakwalifikowała do lokat długoterminowych w cenie 2000 zł. Wartość rynkowa tych udziałów w momencie pierwszej wyceny bilansowej wyniosła 2050 zł. W następnym roku wartość tych udziałów wyniosła 1900 zł. Natomiast w momencie trzeciej wyceny ich wartość rynkowa wzrosła do kwoty 2020 zł. W czwartej wycenie cena rynkowa wyniosła 1990 zł, po czym nastąpiła sprzedaż tej lokaty.

Sp. 2000 Dt DAF

1. 2050-2000 = 50 (Dt odpisy aktualizujące DAF/ Ct kapitał z aktualizacji wyceny)
2. 2050 – 1900 = 150 (Dt koszty finansowe 100, Dt kapitał z aktualizacji wyceny 50/ Ct odpisy aktualizujące DAF 150),
3. 2020 – 1900 = 120 (Dt odpisy aktualizujące DAF 120/ Ct przychody finansowe 100, Ct kapitał z aktualizacji wyceny 20),
4. 2020 – 1990 = 30 (Dt koszty finansowe 10, Dt kapitał z aktualizacji wyceny 20/ Ct odpisy aktualizujące DAF 30),
5. 1990 Dt należności i 10 koszty finansowe/ 2000 Ct DAF)

Saldo Ct na odpisach aktualizujących DAF => 10 (Dt odpisy aktualizujące DAF/ Ct przychody finansowe)

strata na sprzedaży => 10

Przykład przeszacowania aktywów długoterminowych do krótkoterminowych

Spółka A kupiła 2000 akcji po 12 zł za sztukę i zakwalifikowała ten zakup jako inwestycję długoterminową. Koszty prowizji maklerskiej wyniosły 3% ceny akcji. Cena 1 posiadanej akcji na dzień bilansowy wynosiła 13 zł. W momencie powzięcia decyzji o przekwalifikowaniu tych inwestycji cena rynkowa wynosiła dalej 13 zł za jedną akcją.

Zakup akcji za 24 000 zł + prowizja 720 zł - spółka ujęła w swoich księgach w wartości 24720zł:

- Dt Długoterminowe aktywa finansowe, akcje spółki B: 24720,
- Ct Rachunek bieżący: 24720.

Wzrost wartości akcji na dzień bilansowy: $26\ 000 - 24\ 720 = 1280$ zł:

- Dt Odpisy aktualizujące wartość długoterminowych aktywów finansowych 1280
- Ct Kapitał z aktualizacji wyceny 1280.

Przekwalifikowanie akcji z inwestycji długoterminowych do krótkoterminowych w wartości 26 000 zł (wg wartości księgowej, ponieważ spółka wycenia inwestycje długoterminowe w wartości rynkowej):

- Dt Krótkoterminowe aktywa finansowe 26000,
- Ct Długoterminowe aktywa finansowe 26000.

Przebieganie odpisu aktualizującego:

Dt Długoterminowe aktywa finansowe 1280 ,

Ct Odpisy aktualizujące wartość długoterminowych aktywów finansowych 1280.

Przeksięgowanie kapitału z aktualizacji wyceny do przychodów finansowych 1280 zł:

Dt Kapitał z aktualizacji wyceny 1280,

Ct Przychody finansowe 1280.

Podstawa prawna:

- art. 3, art. 28 ust. 1 pkt 5, art. 35 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn.zm.),

- § 2, 14 i 15 rozporządzenia Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz.U. Nr 149, poz. 1674 z późn.zm.).